

Møte i Rana Rotaryklubb 12.02.2015 – Om krigen i Finnmark

Møtested: Meyergården

Møtetidspunkt: 19.30

Til stede: 14-15 medlemmer

President Linda ønsket velkommen og åpnet for at foredragsholder Arna Haga skulle få hele møtetida til å fortelle om sitt emne.

Arna Haga: Krigen i nord, med brenning og tvangsevakuering.

Hun begynte med tyskernes invasjon av Sovjetunionen, både i sør og i nord, gjennom Norge. Operasjon Silberfuchs.

Målet å ta jernbanen

mellom Leningrad og Murmansk. Til slutt måtte de trekke seg ut med 200.000 mann og 60.000 hester, gjennom Norge. De brukte den brente jords taktikk under retretten i oktober 1944. Kirkenes ble sterkt bombet. Mest grundig ødeleggelse i Hammerfest, der de brente i flere måneder. Mange rømte da over til Sørøya.

Hun fortalte hvordan nazistene jaget folk ut av husene, mens tyskerne brente etterpå. 25.10.1944 kom Sovjetarméen til Kirkenes. Det ble opprettet en norsk militærmisjon i Kirkenes fra november 1944.

Det ble befalt tvangsevakuering. Ca 40.000 fra Finnmark og ca 15.000 fra Nord-Troms ble tvangssendt sørover. Det var veldig dårlige forhold om bord på skipene der folk ble stuet sammen, og sendt til forskjellige mål.

Arna hadde sjøl opplevd situasjonen på Sørøya. Der prøvde folk å stikke seg vekk i huler og skur. Folk overlevde under svært trangbodde og kummerlige forhold. Hun fortalte om hvordan bestemor ble borte under evakueringa, og at hun aldri ble funnet igjen.

Noen kom seg med båter til det befridde Øst-Finnmark. 502 mennesker ble evakuert av britiske destroyere, og ført til Skottland. Da de kom fram var de blitt 503 om bord. Det ble opprettet en flyktingleir for finnmarkinger i Skottland.

Hun og familien flytta tilbake til Sørøya etter freden, og bodde i "kassebordskjåer", etter hvert i gavehus fra Sverige.

Etter noen spørsmål og kommentarer, kunne president Linda takke for et svært interessant foredrag.

Synnøve Solbakk

Ref.